

Адыгэ

макь

Голос адыга

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Мэлыльфэгъум и 21-р —

чыплэ

зыгъэlorышлэжынымкIэ кьулыкьухэм ялофышлэхэм я Маф

**Адыгэ Республикэм
чыплэ зыгъэlorышлэжынымкIэ
икьулыкьухэм ялофышлэхэм,
яветеранхэм лъытэныгъэ
зыфэтшыхэрэр!**

Тичыплэгъу лъаплэхэр!

Чыплэ зыгъэlorышлэжынымкIэ кьулыкьухэм ялофышлэхэм я Мафэ фэш! тыгу кыдделэу тышфэгъуш!

Тихэгъэу чыплэ зыгъэlorышлэжынымкIэ икьулыкьухэм альапсэ чыжъэу кышгэжыагъу. Чыплэ зыгъэlorышлэжынымкIэ ехыплэгъэ урысые хэбзэгъуцугъэм икьыхэхын императрицэу Екатерина II-м ыцлэрэ 1785-рэ илээсым мэлыльфэгъум и 21-м ащ кьыдигъэкIыгъэ унашъомрэ япхыгъ. А унашъом диштэу кьалэхэм ягъэlorышлэн фэгъэзэгъэшт кьулыкьукIэхэм Урысыем икьэралыгъо гъэпсыкIэ игъэпытэн ыужкIэ зилахышлэу хэзышлыхыагъэхэр зэхэцэгъагъэх.

Чыплэ зыгъэlorышлэжынымкIэ кьулыкьухэм цыфхэм ашъхэ loфхэр зэрэзэрафэжырэ амалэу, граждан обществэм изы лахышхоу шытых. Урысые Федерацием и Конституцие диштэу чыплэ мэханэ зилэ loфыгъохэр цыфхэм еж-ежырэу зэшлуахынхэмкIэ, муниципальнэ мыл-кум игъэфедэнкIэ пшъэрылхэр ащ егъэцалэх.

Чыплэ зыгъэlorышлэжынымкIэ кьулыкьухэм хэхъоныгъэ ягъэшыгъэныр тиджырэ лъэхъанкIэ муниципалитетхэм яобщественнэ шылэныгъэ цыфхэр нахыбэу кы-хэлэжынхэм фытегъэпсыхыгъэ кьэралыгъо политикэм изы лъэныкьо шъхалэу цыт.

Шылэныгъэм кьызэригъэлъэгъуагъэмкIэ, чыплэ зыгъэlorышлэжынымкIэ кьулыкьухэм гъэхъагъэ анахъэу языгъэшлырэр ялофышлэхэм лэпэлэсэныгъэшхо зэрэхэлъыр, муниципальнэ кьулыкьушлэхэр зэрэзэкъотхэр ары.

Администрациехэм алухэм ялоф хэшлыкышхо зэрэфырялэм, ямурад кьадэхъуным зэрэфэбанэхэрэм, якьулыкьу пшъэрылхэр дэгъоу зэрагъэцалэхэрэм яшлуагъэкIэ республикэм имуниципалитетхэм зэхъокIыныгъэшлэхэр зэрэфэхъуштхэм, Адыгейми, Урысыеми лъэныкьо пстэумкIи хэхъоныгъэ ашыным ахэр зэрэфэlorышлэштхэм тичыхэ тель.

Чыплэ зыгъэlorышлэжынымкIэ кьулыкьухэм ялофышлэхэм лъытэныгъэ зыфэтшыхэрэр, псауныгъэ пытэ шыулэнэу, шыулофшлэн гъэхъэгъагъэхэр шышлушлынэу тышфэфэла!

Шлуагъэ кьытэу шыулофшлэн тапэкли зэхашъуш, республикэр нахъ фэшлыгъэ хъуным, цыфхэм яшылэ-псэукIэ зыкьегъэлэтыгъэным шыушшыпкьэу шыуафэлаж!

**Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан**

**Адыгэ Республикэм и Кьэралыгъо
Совет — Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ**

ПАРЛАМЕНТЫМ ия LVIII-рэ ЗЭХЭСЫГЪУ

Адыгэ Республикэм и Кьэралыгъо Совет — Хасэм тыгъуасэ зэхэсыгъоу иагъэм хэлэжыагъэх АР-м и Лышъхъэу ТхъакIушынэ Аслъан, Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, федеральнэ инспектор шъхалэу Лылуужу Адам, Адыгейм и Апшгъэрэ хыкум и Тхъаматэу Трэхъо Аслъан, республикэм и Конституционнэ хыкум и Тхъаматэу Лыхъэтыкьо Аскэр, федеральнэ ыкли республикэ кьулыкьухэм япашэхэр, нэмыкIхэри. Зэхэсыгъор зэрацагъ Парламентым и Тхъаматэу Владимир Нарожнэмрэ ащ игуадзэу Iэщэ Мухъамэдрэ.

Игъэклотыгъэ гъэцэкIэжынынхэр, социальнэ loфыгъохэр...

Депутатхэр зытегушылэнхэм аухэсыгъэхэм loфыгъо 89-рэ ахэтыгъ. Апэрэу шытыгъэр отставкам шылэ федеральнэ судьяу М. Т. Шыкьыр Мыекъуапэ ихыкум участкэу N 1-м изэгъэшлужэ судья ипшъэрылхэр ыгъэцэкIэнхэм фэгъэзэгъэным илофыгъу ары. А кандидатурэм экIэми дырагъэштагъ.

Ащ нэужым «Правительствэ-веннэ сыхъатым» кьыды-хэлъытагъэу фэтэрыбэу зэхэт унэхэм игъэклотыгъэ гъэцэкIэжынынхэр яшылэпгъэнхэм пае цыфхэм кьаугъоирэ ахъэр шлуагъэ кьытэу гъэфедэгъэнымкIэ зэшлуахырэм кьэзэрэу-гои-гъэхэр те-гушылагъэх. АР-м псэолэ-шынымкIэ, транспортнымкIэ, псэуплэ-коммунальнэ ыкли гогу хызмэтхэмкIэ иминистрэ игуадзэу Хъаткьо Рэмэзан кьызэрилуагъэмкIэ, АР-м иминистрэхэм я Кабинет унашъоу ышлыгъэм диштэу, фэтэрыбэу зэхэт унэхэм гъэцэкIэжынынхэр куухэр яшылэпгъэнымкIэ 2016-рэ илээсым тельытагъэу цыфхэм кьаугъоин фэе ахъэ анахъ макIэр агъэнэфагъ. Лифт зыхэт унэхэм ачIэсхэм зы квадратнэ метрэм лъатыштыр соми 6,27-рэ, лифт зыхэмытхэм — соми 4,93-рэ. Адыгейм ит фэтэрыбэу зэхэт унэхэм япроцент 15-р ары нылп лифт зыхэтхэр, ащ кьыхэкIыкIэ, игъэклотыгъэ гъэцэкIэжынынхэм (зы квадратнэ метрэм тельытагъэу) гурытымкIэ соми 5,13-рэ аплэхъашт, УрысыемкIэ ар соми 6 мэхъу. 2015-рэ илээсыр пштэмэ,

республикэм щыпсэхуэрэм процент 53,7-мэ мы фэлэ-фашлэм пэлухъашт ахъэр кьатыгъ. Шьолъыр операторым исчет 2014-рэ илээсым сомэ миллиони 8,3-рэ ра-гъэхъэгъагъэмэ, блэкIыгъэ илээсым а пчъагъэр сомэ миллион 51,7-м шлокIыгъ. Кьалэу Мыекъуапэ, поселкэхэу Яблоновскэмрэ Инэмрэ кьатыбэу зэтэт унэу адэтхэм гъэцэкIэжынынхэр

ащыкIуагъэх. 2015-рэ илээсым ащ сомэ миллион 56,7-рэ пэлуагъэхъагъ. Сомэ миллион 49,7-р — цыфхэм кьаугъоигъ, чыплэ бюджетхэм сомэ миллиони 6 фэдиз кьахахыгъ. Программэм loф зишлэрэм кьышы-ублагъэу унэ 34-мэ игъэ-клотыгъэ гъэцэкIэжынынхэр ащыкIуагъэх, ахэм нэбгырэ мини 3 фэдиз ащэпсэу. 2016-рэ илээсым псэуплэ

59-рэ агъэцэкIэжынынхэм агъэ-нафэ, ащ сомэ миллион 78,1-рэ пэлуагъэхъашт.

Мы loфыгъом цыфхэр лъэшэу зэригъэгумэкIыхэрэр депутатхэм кьыдалытэзэ, кьэгъушылагъэм упчIэхэр фэгъэзагъэх. Ахъэр гъэфедэгъэ зэрэхъуэрэм, региональнэ операторым ипшъэрылхэр зэригъэцалэхэрэм уалы-плэн зэрэфар кьауагъ.

(ИкIаух я 2-рэ н. ит.)

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММ

Н. В. Быстровам фэкло

Лъытэныгъэ зыфэсшырэ Наталья Василий ыпхъур!

Адыгэ Республикэм щыпсэхуэрэм ачIэкIэ ыкли сэ сшъхэкIэ кьынышхо кьызэрэпфыкьокIыгъэм — уишъхэгъусэу Дэхъу Михаил ТIутIэ ыкьом идунай зэрихъожьыгъэм фэш! сыпфэтхъаусыхэ.

Михаил ТIутIэ ыкьор сыдигъуи loфым фэшъыпкьагъ, лэпэлэсэныгъэшхо хэлъыгъ, шылэныгъэм илэныкьо пстэуми чанэу ахэлажъэщтыгъ, хэгъэгури, хэкури шу ылэгъуштыгъэх. Уишъхэгъусэ идунай зэрихъожьыгъэр тихэгъэу икосмонавти-кэкли, ар зышлэщтыгъэхэмкIи чIэнэгъэшхо хъугъэ.

Кьинэу кьыпфыкьокIыгъэр мы мафэхэм кьыбдэтэгъош. Михаил ТIутIэ ыкьор сыдигъуи шлукIэ тыгу илпыт.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

Адыгеим ианыхъ
кӀэлэегъэджэ дэгъур
кызышылъэгъошт
зэнэкъокъур Адыгэ
кӀэлэегъэджэ колледжэу
Андырхъое Хъусенэ ыцӀэ
зыхыӀрэм щырагъэжъагъ.
Мыгъэ ар я 21-у зэхашагъ.
Республикэм ирайонхэм
ыкӀи икӀалэхэм текӀоныгъэ
къащӀдэзыхыгъэ
кӀэлэегъаджэхэр ары мыщ
хэлажэхэрэр. Ахэр
зекӀэмкӀи нэбгырэ 12
мэхъух. Мы илъэсым
кӀэлэегъэджэ ныбжыкӀэхэр
ары анахыбэу
къекӀолагъэхэр.

КӀэлэегъаджэхэм язэнэкъокъу рагъэжъагъ

Ӏофтхъабзэр кызылӀуихыгъ
АР-м гъэсэнӀгъэмрэ шӀэны-
гъэмрӀкӀэ иминистрӀу ХъуажӀ
АминӀт. КӀэлэегъаджэхэм,
кӀэлӀпӀухэм яӀофшӀӀӀкӀэ хэхь-
ныгъэхэр ашӀынхэм, яшӀэны-
гъэхэм ахагъэхоним пае мыщ
фӀэдэ зэнэкъокъухэр, семинар,
егъэджӀн зӀфӀэшъафхэр зӀ-
рафызэхашэхэрэр кыӀуагъ. Ащ
ишӀуагъӀкӀэ гъэсэнӀгъэм иси-
стемӀ хэхьоныгъэхэр зӀришӀы-
хэрэр кыхигъэщыгъ.

— ЕгъӀджӀным исистемӀ гъу-
напкӀэ зӀримылӀр дӀгъоу тӀшӀӀ.
ИлъӀс кӀэс шӀпхъаӀкӀэхэр тӀлоф-
шӀӀн кыххэхъх. УФ-м гъэс-

ныгъэмрэ шӀэныгъэмрӀкӀэ и
МинистерствӀ ныбжыкӀӀэхэм
шӀэныгъэ куу зӀрядгъӀгъотышт
хабзэхэр кытфегъӀуцух, ар
тӀ зӀрифӀэшъуашӀу зӀшӀотӀхы,
— кыӀуагъ ХъуажӀ АминӀт.

ХъисапымкӀӀ, физикӀэмкӀӀ,
информатикӀэмкӀӀ, химиемкӀӀ,
биологиемкӀӀ кӀэлэегъаджэхэр
мыщ фӀэдэ зэнэкъокъухэм ма-
кӀӀу зӀрахэлажӀэхэрэр мини-
стрӀэм кыхигъэщыгъ ыкӀи ащ
нахъ лъыплӀӀӀнхӀу къариӀуагъ.
«2016-рӀ илъӀсым икӀэлэегъ-
джӀ анахъ дӀгъу» зыфӀлорӀэм
зыщызыушӀӀтӀнӀу къекӀолагъ-
хэм зӀрифӀэшъуашӀу зыкӀагъ-
лъӀгъонӀу, гъэхъӀгъӀшӀухэр
ашӀынхӀу кӀафӀӀӀӀуагъ.

Ӏофтхъабзэм кыдыхӀӀы-
тагъӀу «Здравствуйте, это я!»
зыфӀлорӀэ лъэныкъомкӀӀ кӀэлэ-
егъаджэхэм нӀужым заушӀӀыгъ.
Джащ фӀэдӀу методическӀэ се-
минархэр, класснӀэ сыхъатхэр
зэхашӀӀтых, урокхэр къаты-
щтых. ТхъамафӀэм кыкӀлоцӀ рес-
публикэм ианыхъ кӀэлэегъаджӀ
дӀгъухэр зэнэкъокъушӀтых. МӀ-
лылфӀэгъум и 22-м Ӏофтхъабзэр
аухышт, текӀоныгъэ кыдӀдзы-
хырӀэм ахъӀӀ шӀухъафӀтынӀм
дакӀлоу Урысые зэнэкъокъум
хэлӀжӀӀӀным ифӀтыныгъэ иӀӀ
хъушт.

ПИАТЫКЪО Анет.

*СурӀтыр ӀӀшъынӀ Аслъан
тырихыгъ.*

ЯнӀплъӀгъу рагъӀкӀыхэрӀп

Урысые «НароднӀ фронтым»
ишӀолъыр къутамӀу Адыгэ
Республикэм щыӀӀм
псауныгъэм икӀӀухъумӀнкӀӀ
къулыкӀум иорганѳизациехэм
медицинӀэ ӀӀпыӀӀгъур цыфхэм
зӀрагагъӀгъотырӀм
фӀӀгъӀхыгъӀу уплӀӀкӀун ышӀыгъ. Ащ
«общественникхэр» ыгъӀрӀзагъӀхӀп ыкӀи
зӀфӀхысыжъхэр Адыгеим псауныгъэр
кӀӀухъумӀгъӀӀнымкӀӀ и МинистерствӀ
фагъӀхыгъӀх.

МыекъопӀэ районым ит
псӀӀпӀӀ чыжӀӀэхэм адӀт
фельдшер-мамыку ӀзаплӀэхэм
яӀофшӀӀн зӀрагъӀцакӀлӀрӀэр зӀ-

Ӏоф щызышӀӀхэрӀм икӀу фӀ-
дӀзӀу шӀӀэныгъэ аӀӀкӀӀмылӀмӀ
Адыгэ Республикэм псауны-
гъэр кӀӀухъумӀгъӀӀнымкӀӀ и

рагъӀӀӀгъу. ЗӀрагъӀӀнӀ-
фыгъӀмкӀӀ, ахэм фельдшерхэр
зыӀумыхӀхӀрӀ ахӀтых. ТхыӀӀу
апыӀххэмкӀӀ пунктхэм Ӏоф
ашӀӀ, ау ӀӀпыӀӀгъу кыпфӀ-
хъун зымыӀӀӀкӀышт санитар-
кӀэхэр ары нылӀп ащылажӀӀ-
хэрӀр. Цыфхэм кызырӀауа-
гъӀмкӀӀ, Ӏоф зӀрашӀӀн фӀе
графикӀу пыӀагъӀр агъӀца-
кӀлӀрӀӀ, ӀӀзӀплӀтӀлӀмӀ ар апы-
лӀӀгъахӀп. КъекӀокӀырӀэ ди-
агностическӀэ комплексыр
электричествӀм пагъӀӀӀным-
кӀӀ гумӀкӀыгъохӀрӀи щыӀӀх.
ПсӀӀплӀӀхэм адӀххэм анахъ
кыххыӀӀӀӀкӀыхэрӀм ащыц ӀӀ-
зӀгъу уцхэр зӀрагъӀгъоты-
ным фӀӀшӀ район гупчӀм зӀрӀ-
кӀонхӀ фаер. Автобусхэм
якӀлони «НароднӀ фронтым»
илыкӀлохэр зымыгъӀрӀзагъӀ-
хэм ащыц, сыда плӀмӀ анахъ
кӀапӀӀблӀгъӀ сымӀджӀӀым нӀ-
сырӀэ автобусыр мафӀэм зӀ
макӀо. Ащ кыххӀкӀӀу цыфхэр
врачыӀм дӀжӀ нӀсынхӀӀ аӀӀ-
кӀырӀп.

МыхӀм ыкӀи нӀмыкӀ гумӀ-
кӀыгъохэм атегушӀылагъӀх
«НароднӀ фронтым» илыкӀо-
хэр, псауныгъэр кӀӀухъумӀ-
гъӀӀнымкӀӀ министрӀм ыкӀи
МыекъопӀэ районым ипащӀ
цыфхэм зызӀауагъӀкӀӀм.
ГъӀцӀкӀӀкӀо кӀулыкӀум иӀо-
фышӀӀхэр ахэм ягумӀкӀы-
гъохэм зӀрядӀӀгъӀхэм имы-
закъоу, а щыкӀагъӀхэр дӀгъӀ-
зыжыгъӀӀнхэм пае шӀӀгъӀн
фаехӀрӀи ӀофтхъабзӀм щызӀ-
хафыгъӀх.

«НароднӀ фронтым» хӀт-
хэм кызырӀауагъӀмкӀӀ, гумӀ-
кӀыгъор щыӀӀ зыкӀӀхъуӀгъэр,
медицинӀэ ӀӀпыӀӀгъур цыфхэм
зӀрагагъӀгъотырӀм пащӀхэр
лӀымыплӀагъӀхэмӀ е мыщ

МинистерствӀ джырӀэ уахъ-
тӀ щызӀхафышт.

— ДӀо тхыӀхэр щыӀӀхӀ
зӀрӀхъуӀгъэм кыххӀкӀӀу, ме-
дицинӀэ фӀӀо-фашӀӀхэр цыф-
хэм зӀрагагъӀгъотырӀм на-
хышӀлӀм ыӀӀӀныкъокӀӀ охъ-
тӀ кӀӀкӀым кыкӀлоцӀ зӀхӀокӀы-
ныгъэхэр фӀшӀыгъӀнхӀ фае,
— кыӀуагъ Урысые «НароднӀ
фронтым» ишӀолъыр къута-
мӀу Адыгэ Республикэм щы-
ӀӀм итхъамӀтӀгъоу БӀгъ Аль-
берт.

ЗӀхӀсыгъом икӀӀухым Ады-
геим псауныгъэр кӀӀухъумӀ-
гъӀӀнымкӀӀ иминистрӀу МӀ-
рӀӀтыкӀо Рустем игушӀӀӀ кы-
зӀрӀӀхыгъӀгъӀгъӀмкӀӀ, бӀ
темышӀӀу гумӀкӀыгъохэр да-
гъӀзыжышӀтых. АгъӀкошӀырӀ
аптекӀхэр агъӀпсынхэр пшӀӀ-
рыӀӀу зыфагъӀуцужыгъӀхэм
ащыц. Фельдшер-мамыку
ӀзаплӀэхэм уахътӀу Ӏоф зыца-
шӀӀӀшӀтымрӀ АР-м псауныгъэр
кӀӀухъумӀгъӀӀнымкӀӀ и Ми-
нистерствӀ «илиниӀе плъыр»
ителефонрӀэ кытыратхӀщтых.
МедицинӀм иӀофышӀӀу зы-
щыкӀӀхэрӀрӀи зӀрагъӀгъотыным
джащ фӀэдӀу дӀӀӀжӀӀщтых.
МыекъопӀэ районым иадми-
нистрациӀе илыкӀлохэм элек-
тричествӀм ыкӀи транспор-
тыр псӀӀплӀм кызырӀӀдӀмы-
хъӀрӀм япхыгъӀэ гумӀкӀыгъо-
хэм Ӏоф адашӀӀнӀу зӀхӀсы-
гъом къекӀолагъӀхэр кыагъ-
гъагъӀх. «НароднӀ фронтым»
хӀтхэм кызырӀауагъӀмкӀӀ,
кыххӀащ мазӀм джырӀи цыф-
хэм зӀауагъӀкӀӀшт, ӀофшӀӀнхэр
зӀрӀкӀлохэрӀрӀ зӀрагъӀӀӀ-
гъушт.

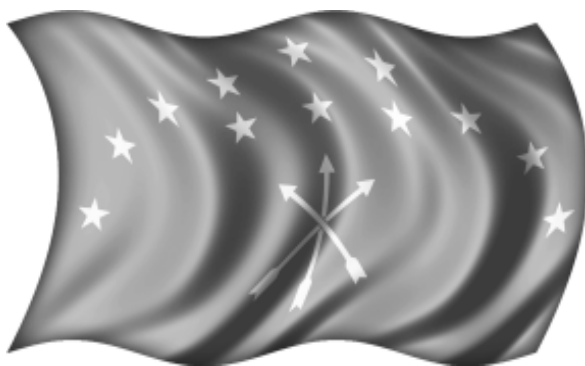
ГЪОНӀЖЫКЪО
СӀтӀнай.

ШъукъетӀгъӀблагъӀ!

**Адыгэ Республикэм и КъӀралыгъо
Быракъ и МафӀэ ихӀгъӀӀнӀфыкӀын
тегъӀпсыхъӀгъӀ ӀофтхъабзӀхэр
2016-рӀ илъӀсым мӀлылфӀэгъум и
25-м пчыхъм сыхъатыр 5-м
кыщегъӀжъагъӀу кӀалӀу МыекъуапӀ
щыкӀлошӀтых.**

ӀофтхъабзӀхэм ахӀӀӀжӀӀщтых Адыгэ Рес-
публикэм и Премьер-министрӀу КъумплӀыл Мурат,
Адыгэ Республикэм и КъӀралыгъо Совет —
ХасӀм идепутатхэр, Адыгэ Республикэм имини-
стрӀхэм я Кабинет хӀтхэр, обществӀннӀ
объединениӀехэм, научнӀэ, творческӀэ интелли-
генциӀм, ныбжыкӀӀэхэм, дин конфессииӀехэм,
кӀӀӀбар жъуӀгъэм иамалхэм ялыкӀлохэр.

Пчыхъм сыхъатыр 5-м кыщегъӀжъагъӀу
6-м ыныкъом нӀс цыфхэр жъуӀгъӀу зӀхӀт-
хӀу культурӀмкӀӀ кӀӀӀӀ паркым кыщыра-
гъӀжъӀӀнышъ, ЗыкӀыныгъӀмрӀ ЗӀгурыӀоны-
гъӀмрӀэ ясаугъӀт дӀжӀ кӀӀсышӀтых.

**Адыгэ Республикэм и КъӀралыгъо Бы-
ракъ и МафӀэ фӀгъӀхыгъӀэ торжественнӀэ
зӀлӀкӀӀр сыхъатыр 6-м Адыгэ Республикэм
и КъӀралыгъо филармоние щырагъӀжъӀшт.
Концерт ужым сыхъатыр 7-м ыныкъом кы-
щегъӀжъагъӀу 10-м нӀс адыгӀэ джӀгъу щыӀӀшт.
ЗӀхӀщӀӀкӀо комитет.**

Агу кыагъӀкӀыжыгъ

**ГъогурыкӀоныр щынӀгъончӀӀӀнымкӀӀ КъӀралыгъо
къулыкӀум иӀофышӀӀхэр кӀӀцакӀо фӀӀухы,
ӀофтхъабзӀу «Соблюдай безопасную дистанцию»
зыфӀлорӀр МыекъуапӀ иурамхӀу автомобильхэр
нахыбӀӀу зыщызекӀлохэрӀм ащызӀхацагъ.**

Инспекторхэм шапхӀӀхэр во-
дительхэм агу кыагъӀкӀыжы-
гъӀх, ахэр зыукъохэрӀм адӀгу-
шӀылагъӀх. ТхъамыкӀагъо кыащы-
мышӀыным фӀӀшӀ хӀбзӀгъӀӀуцу-
гъӀм кыдылӀытырӀэ лъэныкъо-
хэр агъӀцӀкӀӀӀнхӀу, гъогум тет
машинӀхэм язӀпӀчыжъагъӀ амы-
укъонӀу арӀуагъ. ШапхӀӀхэр
кызылӀотыкӀырӀэ тхъапӀхэр афа-
гошъгъӀх.

ВодительхӀу гущыӀӀгъу зы-
фӀхъуӀгъӀхэм ащыщхэр маши-
нӀэ зӀутӀкӀхэм ахӀфӀгъагъӀх.
Ащ фӀэдӀ кыамыхъулӀӀжыныным
фӀӀшӀ шапхӀӀхэм аӀӀӀплӀӀх,
кӀӀӀӀ кӀоцӀым автомобилыр
псынӀкӀӀу щызӀрафӀрӀп.

КъулыкӀушӀӀхэр зыӀухъгъӀэ
чыплӀӀхэм ащыц кӀӀӀӀ ЗАГС-р.

НысащӀхэм ахӀт водитель ныб-
жыкӀӀэхэм ахэр адӀгушӀылагъӀх,
гъогурыкӀоным ишапхӀӀхэр агу
кыагъӀкӀыжыгъӀх. ТхъамыкӀагъо
кыамыхъулӀӀным пае гъогум
тетхӀэ зыхъукӀӀ зыфӀсакы-
жынынхӀу арӀуагъ.

Партием хэдзынхэм зафегъэхъазыры

2016-рз илъэсым Ионыгъом и 18-м УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутатхэр хадзыштых. Ащ къыды-хэлъытагъэу «Единая Россия»: Адыгеим ыцлэкIэ пэшлорыгъэш мэкъэтыным хэлэжъэштхэм якъэ-гъэлъэгъон фэхъугъэ кIэуххэр» зыфиорэ пресс-конференцие тыгъуасэ Мыекъуапэ щыкIуагъ.

Юфтхъабзэр зеришагъ Къэралыгъо Думэ идепутатхэм яхэдзынкIэ Федеральнэ партий-нэ мэкъэтыным и Адыгэ шюльыр зэхэщэкIо комитет ипа-

щэу, партием ирегиональнэ отделение и Секретарэу Iэщэ Мухъамэд.

Пресс-конференцием пэублэ псалэ къыщишIызэ, прайме-

ризым хэлэжъэштхэ кандидати 10 зэратхыгъэр къылуагъ. Ахэр: Парламентым и Палатэу ыхэкIэ щылэм идепутатэу Натхъо Разыет, АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем, республикэм физическэ культурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет итхъаматэу Хъасанэ-къо Мурат, цыфхэм яфитыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэу Адыгеим щылэ Анатолий Осокиныр, Мыекъуапэ инароднэ

депутатхэм я Совет идепутатэу Бэрэдж Асыет, Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» ипашэ игуадзэу Шыщэ Люсинэ, Мыекъопэ къэлэ сымэджэщым иврач шхъалэ игуадзэу Елена Любченкэр, Мыекъопэ гурыт еджаплэу N 9-м идиректорэу Хъатэгъу Нелли, кIэлэцIыкIу Iыгъыплэу N 1-м ипашэу Светлана Папинар ыкIи Адыгеим ибзыльфыгъэхэм я Союз игъэорышIаплэ итхъаматэу Светлана Дорошенкэр.

УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутатхэм адакIоу, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэри Ионыгъом зэрэхадзыштхэр, зэкIэмкIи Урысыем ишюльыр 38-мэ шюльыр ыкIи чIыплэ мэхъанэ зилэ хэдзынхэр зэрэщыкIоштхэр региональнэ политсоветым и Секретарэу къылуагъ. Хабзэ зэрэхъугъэу, «Единая Россия» ахэм чанэу зэрэхэлэжъэщтыр, теклоныгъэр къащыдихыным зэрэпыллыщтыр къыхигъэщыгъ. ЗэхъокIыныгъэхэм ащыщэу зигугъу къышIыгъэр джырэ уахтэм АР-м и Парламент депутат 54-рз хэтымэ, Ионыгъом ахэм япчъагъэ нэбгырэ 50 зэрэхъуштыр ары.

— Цыфхэм нахь цыхъэ зыфашIырэ, зыдырагъэштэрэ кандидатхэр къыхэхыгъэнхэм пае илъэс пчъагъэ хъугъэу «Единая Россия» праймериз зэхещэ. Ау мы илъэсым ар нахь зэлу-

хыгъэу щыт ыкIи партие кIо-цIым щызэхашэрэ мэкъэтыным шокI имылэу кандидатхэр зэкIэ хэлэжъэнхэ фае. Пэшлорыгъэш мэкъэтыным хэлэжъэхэ ашIоигъоу джырэ уахтэм УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутати 193-мэ зарагъэтыгъ. Ащ къызэригъэлъагъорэмкIэ, фракциеу «Единая Россия» хэтхэм ащыщыбэхэр зэблахъуштых, цыфыкIэхэр къыхэхъаштых. Непэрэ хэбзэгъэуцухэм къанэкъокуштых праймеризым хэлэжъэрэ шюльырхэм ащылэ зэлъашIэрэ ыкIи шхъэкIафэ зыфашIырэ цыфхэр. Ахэм Адыгеим щыщхэри ахэтых. Ащ къыхэкIыкIэ, пэшлорыгъэш мэкъэтыным зэфэхьысыжъэу фэхъуштыр къэшIэгъуае, — къылуагъ Iэщэ Мухъамэд.

Пресс-конференцием хэлэжъэгъэ журналистхэм яупчIэхэм кандидатхэм джэуапхэр къаратыжыгъэх. Хэдзынхэм мэхъанэу ялэм, анахъэу аналэ зытырагъэтышт Iофыгъохэм къатегушылагъэх.

Жьоныгуакулэм и 22-м зэрэ Урысыеу щыкIошт пэшлорыгъэш мэкъэтыным ехъулIэу гъэдэлоныр аухышт. Ащ нэс кандидатхэр площадкэ зэфэ-шхъафхэм ащызэлукIэштых, дебатхэм ахэлэжъэштых.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтэр Iэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

ЮфшIэныр агъэлъэшышт

КIэлэцIыкIухэм яIупкIэ игъом къалэкIэхъанымкIэ яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм иIофыгъо зыщытегушыIэгъэхэ зэхэсыгъо Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ бэмышIэу щыкIуагъ. Ащ пэшныгъэ дызэрихъагъ АР-м ипрокурорэу Василий Пословскэм.

Юфтхъабзэм хэлэжъагъэх зыныбж имыкIугъэхэм яIофыгъохэмкIэ ыкIи ахэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмкIэ республикэ комисиим итхъаматэу Наталья Широковар, прокуратурэм иаппарат ипашэхэр ыкIи иIофышIэхэр, къалэхэм ыкIи районхэм ащылэ прокурорхэр, нэмыкIэхэри.

Зыныбж имыкIугъэхэм яIупкIэ игъом къалэкIэхъанымкIэ, аналэ зытемытхэр къыхэгъэщыгъэнхэмкIэ ыкIи хэбзэу-къоныгъэхэр къэмыгъэхъугъэнхэмкIэ хэбзэгъэуцугъэр гъэцэкIагъэ зэрэхъурэм ылъэныкъокIэ Iофхэм язытет анахь шхъалэу зытегушылагъэхэм ащыщых. Хыкум пристахэм яфедеральнэ къулыкIу и Гъэ-лорышIаплэу Адыгеим щылэм анахъэу ыналэ зытыридзагъэр кIэлэпIупкIэм епхыгъэ Iофыгъохэр ары. В. Пословскэм

Юфтхъабзэр къызэлэуихызэ кIэлэцIыкIухэм яфитыныгъэхэр укIуагъэ мыхъунхэмкIэ мы Iофыгъоу зытегушыIэхэрэм мэхъанэшхо зэралэм къыкIигъэтхыгъ.

КIэлэцIыкIухэм яIупкIэ игъом къалэкIэхъанымкIэ яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм иIофыгъохэм игъэклотыгъэу къытегушылагъ республикэм ипрокурор истаршэ Iэпылэгъоу Елена Зайцевар. Ащ къызэрилуагъэмкIэ, мы лъэныкъомкIэ хэбзэгъэуцугъэу щылэр хыкум пристахэм яфедеральнэ къулыкIу и Гъэ-лорышIаплэу Адыгеим щылэм ичIыплэ отделхэм ащаукIуагъэу прокуратурэм къыхигъэщыгъ. Гущылэм пае, Мыекъуапэ ыкIи Теуцожь районым япрокурорхэм Iофыр къызэлэуахынымкIэ унашъор штэгъэным пылъ мэфищ пIалъэр аукуагъэу къыхагъэщыгъ.

Джащ фэдэу Iофэу къызэлэуахыгъэхэм апылъ документхэм ягъэцэкIэнкIэ, алиментыр кIэлэцIыкIу игъом фэклонымкIэ, ныты фитыныгъэхэр зылахыгъэхэу кIэлэпIупкIэмкIэ чIыфэ зытелхэр зыдэщылэхэр гъэунэ-фыгъэнхэм алъэныкъокIэ хэу-къоныгъэхэр мымакIэу прокурорхэм къыхагъэщыгъэх.

УплъэкIунхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, кIэлэцIыкIухэм алиментхэр игъом къалэкIэхъанымкIэ яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм лыплъэрэ чIыплэ къулыкIухэм яIофшIэн икIоу зэшIуахырэп. КIэлэцIыкIухэм яфедэ хэлъэу яIупкIэ къызэкIэгъэклужыгъэным фэгъэхыгъэ унашъоу хыкумым ышIыгъэр икIоу агъэцэкIэрэп.

УплъэкIунхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, мы лъэныкъомкIэ хэбзэгъэуцугъэр гъогугъу 600-м ехъоу аукуагъэу агъэунэфыгъ. Хэу-къоныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм фэшI Iоф 70-мэ прокурорхэр ахэплъагъэх, ахэмкIэ уголовнэ Iофи 2 къызэлэуахыгъ, IэнатIэ зылыгъ нэбгыри 4-мэ дисциплинарнэ пшъэдэкIыж атыралъхъагъ.

Юфтхъабзэм икIэухым В. Пословскэм зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэм джыри зэ аналэ тыра-ригъэдзагъ зыныбж имыкIугъэхэм яIупкIэ игъом къалэкIэхъанымкIэ прокурор уплэкIунхэр гъэлъэшыгъэн зэрэфаем.

КИАРЭ Фатим.

МэфэкI шIыкIэкIэ агъэсагъэх

КIэлэцIы-кIум ищы- Iэныгъэ, ипсауныгъэ нахь лъапIэ щылэп. Ар къэухъумэгъэным фэшI гъогу-рыкIоным ишапхъэхэр Къэралыгъо автоин-спекцием икIулыкIушIэхэм ны-тыхэми, водителхэми бэрэ агу къагъэкIыжых, пэшлорыгъэш Юфтхъабзэхэр зэхашэх.

«Добрый знак» зыфиорэр ыпэкIи Адыгеим щырагъэкIо-кIыгъ. Пшъэрыл шхъалэу ащ иIэр ныбжыкIэхэм гъогуры-кIоным ишапхъэхэр ягъэшIэгъэнхэр, ахэр агъэцэкIэнхэм къыфэщэгъэнхэр ары.

Джащ фэдэу мы мафэхэми инспекторхэмрэ ны-тыхэмрэ зэгъусэхэу Юфтхъабзэу «Доб-

рый знак» зыфиорэр зэхашагъ.

КIэлэцIыкIухэу, ны-тыхэу мэфэкIым къэклонлагъэхэм инспекторхэр ягъусэхэу тамыгъэу «Дети» зыфиорэр сурэт ашIыгъ. Нэужым а тамыгъэр зытет торт IэшIур кIэлэцIыкIухэм къафахыгъ. ЗэкIэми агу рихыгъ мэфэкI зэлукIэр.

(Тикорр.).

Ишлэныгъэклэ кыбдэгуащэ

Клэзэгэдж, методист, шэныгэлэжэ, цыф мыпшыжэ: адыгабзэм — нидэльфыбзэм иметодикэ юф дэзышлэрэ шэныгэлэжэу, педагогикэ шэныгэхэмкэ кандидатэу Цуекэ Алыг Базрыкыо ыкьор.

Адыгэ Республикэм иеджаплэхэм адыгабээр ащязыгэхырэ клэлэегъаджэхэм Цуекьо Алым зымышлэрэ, илофшагэхэм уасэ афэзымышырэ зи ахэтын фаеп. Сыда плomé Алым хьалэлэу ишлэныгэ клэлэегъаджэхэм ахигощагэ ыкIи ахегуашэ.

Алый илофшлагэхэм уакытегушылэн зыхукулэ, бэдэд кэплон плээкыштыр. Ахэм «гуни, нэзи ялэп» зыфалорэм фэд: программэхэр, клэлэеджаклохэр, методждэштхэ тхылэхэр, гушылальэхэр, методическэ рекомендацидэхэр ыкли нэмыкхэри.

Цуекъо Алий нэлүасэ сызыфэхүүгээр тыгуасэ фэд, дэгъоу кьэсэшлэжъы, ау ар ильэсхэмклэ кьэлплътэн зыхүклэ, 30-м ехүгь. Цыфыр зы сыхбат закьоклэ гущыгьгү кыпфэхүүгэ зыхүклэ, иакъыли, игульыти якууагьэ икьу фэдизеу кьэмьшлэнки мэхьу, ау ильэс пьчагьэрэ үздэлэжыагьэ зыхүклэ, ар дэгъоу кьэошлэ.

Алый мыпшыжьэу, емызэщэу loф
зышлэрэмэ ащыщ, цыф заф, хьалэл,
гүклэгьу.

Алый нэлүасэ сызыфэхум Мыекьопэ

еджэлгэу N 9-м loф шысшлэштыг. А лъэхъаным Мыекъяуапэ еджэллэ заул адыгабзэм зыщырагъаджэштыгъэхэр. Ащ изэгъашлэнклэ улчлэу къэтэдджхэрэр зэтхыллэштыгъэхэр къэлэ комитетым илофышлэштыгъэу Гумэ Симэрэ Цуекоу Алырэ. Ахэм апкк кыкылкэ лэнэ ху- раехэр, семинархэр, шлэныгъэ-практиче- скэ конференциехэр бэрэ зэхашэштыгъэх.

Алый учлэжэьгэу зыпшыклэ джэуа-
пыр кыуетыжыы, ау укызыкларыкыжы-
клэ, шлэгэн фэе loфыгхохэу кыилэты
гэхэм рэхатынгэ кыуатырэл. Рен-
нэу игуцылэ кызицуихыцтым лэшэу
иклас кыуионыр: «Джа зигугу кьэсшы-
гэхэм столым уклэрысэу loф
адэплшэныр егьэзыгьэл, хьакум улутми
ахэм ягупшыс». А гуцылэхэм мэхьа-
нэшхо акюцылэ, тыдэ ушылэми loфым
изэшлохынклэ икыплэу цылэхэм урагьэ-
гупшысэ, шыклэ-гьэпсыклэ зэфшэьхьаф-
хэм уалыхьун фаеу уашы. Ащ фэ-
дизым фэмьухырэр loфыгьуабэ зы-
пыльэу адыгабзмэн изэгьэшлэн ары.

Алый непэ гугъз инхэр илэх. Шэггэн фэе гухэльхэр зыфээзгъэуцужьырэм игъашлэ кыхъэ мэхъу. Ежъыри гъэшлэ кыхъэ хъунау тыфэлъало. Алий имэфэк! мафэ пае тыфэгушол. Акъылыр, былымыр, насыпыр, ныбджэгъур, унагъор игъогогъухэу илъэсыбэрэ псээнэу фэтэлэ!

КИЭСЭБЭЖЬ Нэфсэт.

итарихъ роману «Тятэжъ плашьэхэм
яосыет» шыщ пычыгбохэр, Мэцбэшлэ
Исхьяк и «Сатырипллхэр», Чылэтечъ
Сэлэдин ирассказу «Сызэлэм», Хьу-
нэго Сайдэ иусэху «Гъашлэм ильа-
гьохэр» зыфилохэрэр, Ринат Мухама-
диевым ирассказу «Андрейтл», Гьыш
Нухъэ иусэхэр, Хьякьунэ Заремэ ирас-
сказ клэлхэр кьыдэхьагъэх.

Журналым чыплэ хэхигыэ шагьотыг титхэкю юбилярхэм — 13шынэ Хьазрэт, Кошбэ Пшымафэ, Теуцожэ Хьабибэ, зэлыашлэрэ журналистэу, Кьэбэртээ-Бэлыхар Республикам кьышдыкырэ гьэзетэу «Адыгэ псалэм» иредактор шьхьагэу Хьашуцгэ Мьхьамэт, Цуамыкыо Тыркубы афэгьэхьыггэ тхыгэхэм.

«Литературэмрэ критикэмрэ» зыфи-

Юрэм Ситымэ Сарэ итхыгъэу «Тхаклом-
рэ заомрэ» кыщытыгъ.

Бээшлэньгээлэжыышхоу Бырсыр Батырбый «Адыгэхэр абзэки яхабзэки зы лэпккых» ыки шэньгээлэжыышхоу Бакл Хянджэрые «Тишчыклагъа тхыб-заклэ?» зыфилоу кыхаутыгъэхэм шэньгээлэжэхэм зыго лофыгъо инымклэ яшлөлхэр къащыралотыкыгъэх.

лорыуатэми журналым чыпиз шыри.
«Шьуз гуркь» зыфилорэ адыгэ пшы-
сэу Хьодэ Сэфэр кытхыжыгыэр ыкли
«Кавказ пшысэхэм ашыщхэр» зыфилоу
Цуекэ Нэфсэт ээридзэклыгэхэр кы-
дэхьагэх.

«Зэкыошныгъэм» кыдэхыгъэ произведениехэр зэрэгъэшлэгъонхэм, узыгъэгупшысэу зэрэщытхэм, адыгабзэм, адыгъ хабзэм ыкӀи тхыбзэмкӀэ шлошӀэу кыралотыкыгъэхэр зэрэзафэхэм, адыгъ лорыуатэр лъапкӀым готӀэу кызыэрэрыклорэм, ахэм зэкӀэми тхыгӀэхэм цыӀэныгъэ лъапсэу ялэм узэрэфашэрэм, узэрагъэгупшысэрэм ыкӀи ор-орӀэу зэфэхысыджьхэр пшыным укызыэрэфагъэушырэм ухэтми пхегъахьӀо. АрышӀ, журналэу «Зэкыошныгъэм» гъэсэнныгъэ ыкӀи плуныгъэ мэхъанэр икӀукӀэ зэшлӀвэхуэу плытӀэныр тэрэз.

ДЗЭУКЪОЖЬ
Нуриет.

Сүрэтым итыр: **журналым итепль.**

Цыфым илъэуж

Хэтэрэ цыфыи кызыэхкыгыэ
 льяпкыыр, зыщыщ льякьор егъ-
 льяплэ, шлу ельэгъу. Ильяпкь
 е ильяпкьэгъу горэм игугъу
 шыклэ ашлэу зызэхихыклэ, ащ
 егъэгъушл, рэгъушо. Ащ фэдэу
 дахэкэ зигугъу ашырэр уичылэ
 щыщ зыхьуклэ, уигушлуагъо фэ-
 дитлу хэхъо, етлани ащ уригъэ-
 джагъэу, лытэныгъэ ин зы-
 фэпшырэ цыфэу кызычылэкы-
 клэ угу ихыкылырэр зэкэс кы-
 лотыкыгышл. Мыщ дэжым,
 урыс усэкълшхоу Александр
 Пушкиным игушылэхэр угу кьэ-
 кыжыхь: «Гордиться славою
 своих предков не только мож-
 но, но и должно, не уважать
 оной — есть постыдное ма-
 лодушие».

Гушпысэм пщимыгъэгъушшэхэрэ гукъэклыжъ гъэшлэгъонхэм уахелъасэ, щылынэгъэ гъогу къэпклогъэм уккыфызэплъэклыжы, урэллэжы. Анахъ гукъэклыжъ лъаплэху, тщымыгъулшэху гум къынэжыгъэхэр зтпыхэрэр тызщеджэгъэ еджаплэр, тыздеджагъэхэр, тезгъэджагъэхэр ары. Зэклэри тщыгъулшэрэп, тыгу ил, дахэклэ, шуклэ ягугъу тэшлы, нэмыклэуи хъун ылъэклыштэп. Сыдэуштэу узщеджэгъэ еджаплэр, уезыгъэджэгъэ клэлээгъаджэху, щылынэгъэм кызылщыкълэпэшт шлынэгъэхэмклэ уызуылъшыгъэр пщыгъулшэшта? Еджэнымклэ къыддэмыхуэхэрэм ахэр агъэншхъэиштыгъэх, урок ужым тыккъагъэуцуги, ежхэм яуахътэ къытырагъэклудзэ, лоф къыддашлэщтыгъэ. Къыддэхуэрэмэ тэц нахы ежхэр нахъ агъэгушлэщтыгъэх. Аруштэу тиклэлэгъаджэхэр къызэрэтфыщтыгъэм паэтэри еджэнымклэ тигулытэ нахъ зыкыллэщтыгъэ, клуачлэ къытхилъхъэщтыгъэ, нахъ тегугуштыгъ. Ахэр зэрэдгъэрэзэштхэм тильэкхи тклуачли фэдгъэлажъэщтыгъэх, нахъ дэгъоу тызэреджэным тыпылыштыгъ.

Кіэлэегъаджэхэм еджэным
тыкыыфалэтыным, тыфагъэчэ-
фыным пае гуцылэ фабэхэу
кыыталорэмэ тыгу кыалэтыштыг.

Ны-тыхэм апае зэхашэцтыгэ
зэулэхэм тигугу дахэклэ ша-
шыгэу зызэхэтхыжыклэ ар
тигушогшошцтыг. А гушуга-
гор бгьуитлүмкли тизэфэдэу
зэдэдгошыштыг...

Гэтэхэ мэфэ фэбэ шлагуу, дунаим шырэхыат. Тызышеджэрэ классым ишхьяангулчэхээр лухыгээх, кыжьэгэгэ фижыбээр зыпылэклэгээхэ чыгыгхэм мэлэшлуу кьапихырэр тикласс шхьяфитэу шызэбгырэклы. Тэри тигуапэу жы кьэбзэ лэшлур зылүтээчэ. Ятфэнэрэ классым ыпэлкэ чыздэгэшлэгэ материалхэм яхыплэгээ зэфэхьысыжы-уплэкүн диктант тэтхи. Текстыр гушылаухыгээ зэхэпхьэгээ зэфэшхьяафхэмклэ зэхэгээцугагэв шытыг.

Классым шытыңч. Кіләеҗа-
джәр кызырәтфәгүмәкыяр
кыхәшәү, мыгуләү, зәхәу-
фыкыгыәү гушыләухыгәмә
кәждәж. Гушыләухыгәм әпә-
рә кәждәжгүм тәдәү, ятлонә
кәждәжгүм тхынәү етәҗаҗә.
Гушыләухыгә заулә тхыгыәү,
зичәсу гушыләухыгәм кәлә-
еҗаджәр кәждәнәү кыри-
гәҗаҗәҗ:

«...Лукашка, — кыылогъэ кьодыеу сытхэзэ, семыгупшысахэу, — стоявший на вышке, — кьэсэлэ. КIэлэегъаджэр шлогъэшлэгонэу кысэпллыгы. — О сыдым фашлэра ар? — ылуи кысэупчыгы. А гушылэухыгъэр Лев Толстоим ироманэу «Казаки» зыфилорэм кыызэрэхэыгъэр кьэслуагы. — Адэ гушылэухыгъэр зэрэпсау кьэошлэжъа? — ылуи ышлэшмышьупэу, ицыхыи кысистемлыплэу кыызысэупчыым, зэрэгушылэухыгъэу кьэслуагы: «Лукашка, стоявший на вышке, был малый красивый»...

А мафэм кышцегъэжыагъэу
к1лэегъаджэм ыналэ кысте-
тыгъ. Ежъ итхылъхэм ащыш-
хэр кысфихьхэти саригъаджэ-
щтыгъэ, сызэджагъэмк1э кы-
сэупч1ыштыгъэ. Джаш фэдэу
кысфихьхыхэзэ саригъэджагъ
Николай Островскэм ирома-

нэу «Как закалялась сталь», Дмитрий Нагишкиным ироманэу «Сердце Бонивура», нэмыкхэми.

Клэлэегэджэу зигугу кээшлыгээр Иуаныкьомэ ашыш, ыцлэр Нурбий, ятэ ыцлэр Рэ-шылд. А лээхъаны ар тичы-лэ илэснлб еджалэм ипэцаг, клэлэегэджэуи лоф ышлэщтыг. Иуаныкьо ллакьор зы унэгьо закьоу, ау анэх унэгьо зэ-тэгэспсыхагэу, зэклуж-зэ-дэлужьхэу, адыг хабээр зы-щальтэу, яклалэхэри ащ шы-фагасэхэу тичылэу Кьунчыкьо-хьаблэ дэсыгэмэ ашыщыг. Унагом ышхьэу Иуаныкьо Рэ-шылдэр ышьхэгусу Гошма-фэрэ кьафэхьугэ клэишыр (Нурбий, Аскэрбий, Сэфэрбий) зэданлугэх, рагэзджагэх. Ау Рэшыдэ икклэмэ бэрэ адэ-лэжьэнэу инасып кыхыхьгьэл, идунай зэрихьожьыгэм кыи-хэклыклэ. Ар зыпшэ дэклыгээр Гошмафэрэ Нурбий ятэклэ энэжэу Кьырымхьанэр. Шыми апшээрэ гээсэнгыгэ арагэи-гьотыг, шыри ясэнэхьат фэ-

шъыпкъэу, нэмыкхэмкIэ щысэтыхыпIэу ящылэныгъэ гъогурыкIуагъэх.

Иуаныкыо Нурбый тыгъэгъа-
зэм и 21-м 1927-рэ
ильэсым Къунчыкыо-
хъаблэ къыщыхуыгъ,
щеджагъ. Ныбжыкълэ
дэдэу, ежы ишоигъо-
ныгъэкълэ, ильэс 16
нахъ ымыныбжыэу
1943-рэ ильэсым мэ-
лылфэгъу мазэм Мэз-
дэгъ куулыкъухыныр
щыригъажы, бэдзео-
гъум Тбилиси, шышъ-
хъэлум ззошхом игугъэ
шыпкыэ итэу Донбасс
хэхъэрэ къалэхэу До-
нецк, Красноармейск,
нэмыкълэхэри, зео мэ-
шлошхом хэтыхэу Днеп-
рэ зэпырыкыгъэмэ,
Украинэм ичлыгу зэ-
рэпсау шъхъафит зы-
шлыжыгъэмэ ахэтэгы.
Советскэ-польскэ гу-
напкъэм пэмычыжыэу
къалэу Рава-Русская
зыфилорэм дэжы куулы-
кыур щыхызы, ильэс
19 нахъ зымыныбжы
кълэрэ Теклоныгъэшхом шыпэ-
гъокыгъ. Ащ шыпыдзагъэу 1946
— 1950-рэ ильэсхэм куулыкыур
къалэу Новгород-Волынскэм
шихыгъ.

Джауштэу ильэсих зикыхьэгэ кьулыкьур ац кьыщиухи орденхэмрэ медальхэмрэ ыбгэз кыхьэжыукыхьэу 1950-рэ ильэ-сым ядэжэ кьыгьэзэжыгыг. Бэрэ шымысэу, ятлонэрэ ильэ-сым Мыекьопэ кэлэзэгэджэ институтым члэхьагыг, ар кьы-зеухым ичылэ гупсэу Кьунчы-кьохьаблэ кьыгьэзэжыи, ильэ-сибл еджаплэм ипашэу loф ышлагь. Ац ыуж Кьэбэртэе-Бэльькар кьэралыгыг кэлэзэгэ-джэ институтыри кьыуныхьыг.

Шэныгызу кыылэкхэагэмэ
кыашымыуцоу Нурбый аспиран-
турэри Москва кышдиухыжыыг,
кандидат диссертациеу «Гла-
гольные устойчивые словосо-
четания в адыгейском языке»
зыфилорэр ытхи кыыгэ-
шыыпкэжыыг, шэныгэлэжымэ
ясатыри хэуцуаг. 1962-рэ илэ-
сым кыишэжыагэу Нурбый
Къэбэртэе-Бэлыкар универси-

тетым ассистентэу шыригъа-
жыи, кIэлээгъэджэ шъхьалэу,
кафедрам ипашэу, филологием-
кIэ факультетым идекан игуа-
дзэу, доцентэу Iоф ышлагъ.
Непи ащ IофшIэн ээпигъуэгъп,
ишыпкIэу студентмэ Iоф аде-
шIэ, IофшIэлкIэшIоу кыIэлкIэ-
хьагъэмкIэ IофшIэлгъухэм хьа-
лэлэу адэгъуащ. Фразеологи-
емрэ этнологиемрэ яIофыгъохэм
афгъэхьыгъэ научнэ IофшIэгъэ
50-м кхьэу ытхыгъ, кыхари-
гъэутыгъ.

Нурбый ишъхьэгъусэу
Иуаныкъо Сусаннэ Исхъакъ
ыпхур (щылэжьэп, Тхэм джэ-
нэт лъапэр кырет) исэнэ-
хъаткэ кэлэегъэджагъ, Къун-
чыкъохъэблэ илъэсибл еджапэм
тарихъымрэ урысыбзэмрэклэ я
5 — 7-рэ классхэм тыщыригъэ-
джагъ, Къэбэртэ-Бэлыкъар уни-
верситетыми ыужылоклэ лэф
щишлагъ. Зэшъхьэгъусэ нэгы-
ритлури дэгъу дэдэу кытфы-
щытыгъ, нелэ кызынзэсыгъэми
сшымыгъупшэхэу шүклэ сыгу
кынагъэх.

Нурбыйрэ Сусаннэрэ кIэлитлү (Адамэрэ Фатимэрэ) зэдaлlугь, зэдaлэжыгыг, рагэджaгь. Адамэ врач-невропатолог, медицинэ наукэхэмкIэ доктор, профессор, исэнэхьaткIэ шlэныгыэ куухэр илэх, льытэныгыэ инрэ шьхьэкIэфэшхорэ зыфашлэрэ loфшlэкloшху. Урысыем имы-закьоу, Iэкиб кьэралыгьохэ-ми ашaшлэ, медицинэмкIэ академиеу Москва дэтым loф-цешлэ. Фатимэ Кьэбэртээ-Бэ-ль-кьар кьэралыгыю университет-тым медицинэмкIэ институттэ кьылхы исэнэхьaткIэ loф ышлaгь.

Нэгбйрлгтлмй ягугуу шлүклэ ашл, цыфыггэм ишэн шххьа-лэхэр ахэлбых, адыгэ зэхэтүклэ хабзэм инэшанэхэр дэхэу зэрэхэх, ятэрэ энэрэ цысэ атырахызэ, агу цыфхэм афызэлүхыггэу, афашлэн альэклүштым-клэ фэххьазырхэу, анэгү ихыггэу апэггөклых. Кхызышхүүггэхэу, зышдэггэхэхэ ячлүу Кхунчыкхьохьаблэ ашггүгүшэрэп. Адамэ Кхунчыкхьохьаблэ мэщыт шлэгб диныр зылэжы-хэрэмэ апае кхьафыдиггэуцуаг, ашклэ чылэм дэххэр ыггэрэ-заггэх.

(Иклэүх я 6-рэ н. ит).

Машлом фэсакъынхэу къяджагъэх

Чыопс паркэу «Тхакъышху» зыфилорэм илофышлэхэм машлом зызэрэщыуухъумэщтыр, ар зэрэбгэкъосэжыщтыр Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым члэсхэм ыкӀи Дахъо игурыт еджапӀэ икӀэлэеджаклохэм къафалотагъ. Мэлыльфэгъум и 15-р экологии шлэныгъэхэм я Мафэу зэрагъэнэфагъэм мы лофтхъабзэр къыдыхэлъытагъэу зэхацагъ.

Паркым зыщызыгъэпсэфы зышлоигъоу машло зышлырэ пстэуми шапхъэу щылэхэр джыри зэ агу къагъэкӀыжыгъэх. — Машлом нахъ зыкӀиштэным ищынагъо зыщылэ уахъ-

тэр къэблэгъагъ. Республикэм имэзхэр анахъэу Мыекъопэ районым зэритхэм къыхэкӀэу, мыщ машлом зыщыушӀомбгъун ылъэкӀышт. «Тхакъышху» зыфилорэ паркыр къушхъэлъэ чы-

плэу зэрэщытым пае усакъын фае, — къылуагъ мыщ инструкторэу Нэшъулъэщэ Муслим. — Джырэ уахътэ, гъатхэм, чыопсым икӀэушчыжыгъом, мы чыплэхэр зызыгъэпсэфы зышлоигъохэмкӀэ дэхэ дэдэх. Ащ къыхэкӀэу, ныбжыкӀэхэм шапхъэхэр джыри зэ агу къэдгъэкӀыжынынхэр типшъэрылт шхъалэхэм ащыщ.

Чыопс паркэу «Тхакъышху» зыфилорэм илофышлэхэм машлом мэзым къыщыхъугъэмэ, зэрагъэкъосэжынын фаер икӀэлэеджаклохэм арагъэлъэгъугъ. Машлом зымыушӀомбгъуным пае анахъэу аналэ зытырагъэтын фэе лъэныкъохэр къафалотагъэх. Ахэм къызэралуагъэмкӀэ, машло зышлынэу мурад зилэхэр хэушхъафыкӀыгъэ чыплэхэм ашлокӀынхэу щытэп. Ау ащ фэдэ щымылэ зыхъукӀэ, ар зэкӀамыганэзэ, зыщашышт чыплэр дэгъоу аукъэбзын фае. Зызыгъэпсэфырэ цыфхэм машлом амыгъэкъосэжыу лӀкӀыжыкӀэ хъуштэп. Мыхэр ыкӀи нэмыкӀ шапхъэхэу анахъэу ныбжыкӀэхэм аналэ зытырагъэтын фаехэр къафалотагъэх. Машлом зыкӀиштагъэмэ, зэрэбгэкъосэжынын плъэкӀышт лэмэ-псымэ зэфэшхъафхэр къарагъэлъэгъугъэх, ахэр зэрэбгъэфедэщтхэр къафалотагъ. ХэушхъафыкӀыгъэ пкыгъохэр умылӀыгъэхэу машлом зыкӀишта-

гъэмэ, ащ игъэкъосэжынынкӀэ чыгъ кьутэмэ цынынхэр зэрэбгъэфедэщтхэр ныбжыкӀэхэм агурагъэлуагъ.

Лофтхъабзэм къыдыхэлъытагъэу тыкӀэзыушхъэрэ чыопсым и Дунэе фондэу «Российский Кавказ» зыфилорэм ишӀолпыр къутамэ ипресс-къулыкӀу азиат леопардхэм афэгъэхыгъэ къэбархэмрэ видеокъэгъэлъэгъонхэмрэ ныбжыкӀэхэм къаригъэлъэгъугъэх.

Вячеслав Мороз къызэрилуагъэмкӀэ, джырэ уахътэ ялофшлэн мы псэушхъэм нахъ фэгъэзагъ. ГухэкӀ нахъ мышлэми, тишӀолпыр ар икӀодыкӀыжыпагъ, тимэзхэм ащыпсэужырэп. Псэушхъэ дахэм икӀэу хъумэн ыкӀи тишӀолпыр ащ

къегъэгъэзэжыгъэным фэгъэхыгъэу кӀэлэеджаклохэми, хъакӀэу лофтхъабзэм къыщызэрэугъоигъэхэми къафилотагъ. Азиат леопардым уемыкӀуалӀэу, ищырхэм уиягъэ ямыгъэкӀымэ, къыптебэнэщтэп. Ежыри амалэу илэмкӀэ цыфхэм захиухъумэщт.

Лофтхъабзэм къекӀоллагъэхэм кӀэухым зэдаштагъ ыпшъэкӀэ зигугъу къэтшыгъэ шапхъэхэр зекӀо кӀорэ цыфхэм агу къэкӀыжъэу, ахэр агъэцӀакӀэхэ зыхъукӀэ, зыгъэпсэфыгъо уахътэр зэрифэшъуашэм фэдэу зэрагъэкӀоштыр, шӀукӀэ агу къызэринэжыщтыр ыкӀи чыопсыми зэрар зэрэрамыхыжыщтыр.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.

Цыфым илъэуж

(ИкӀлэху).

Адамэрэ ишхъэгъусэу Мадинэрэ зы кьорэ (Аслъан), зы пхъурэ (Майя) яӀ. Аслъан исэнэхъаткӀэ инженер-экономист, Майе врач, медицинэ шлэныгъэхэмкӀэ кандидат, тӀуми лоф ашлэ.

Нурбый ыуж кыкӀырэ Аскэрбий инженер-псэолъэшлэу Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм икӀэлэ шхъалэу Черкесскэ, нэмыкӀ чыплэхэми ащылэжыагъ. Цыфхэр зычлэсышт унэшхохэр, административнэ ыкӀи нэмыкӀ къулыкӀушлалэхэр зычлэтыштхэ унэ дахэхэр ыгъэуцугъэх. Илофшлэн хэшлыкӀ дэгъу фырилэгъ, игушылэ пытагъэ. Ащ пае илофшлэгъухэми, къулыкӀушлэ инхэми, нэмыкӀхэми лъытэныгъэхо къыфашыштыгъ. УпчӀэжыгъэу лӀушэу, акъыл чӀэпхыгъэрэ сэнатушчыгъэрэ зыхэлъ цыф гъэшлэгъонэу щытыгъ. Ащ фэгъэхыгъэ тхыгъэ дэгъу дэдэхэр гъэзетэу «Адыгэ макъэм» къатхыхэти къырагъахъэщтыгъэх. Къалэу Черкесскэ Аскэрбий зычлэсыгъэ унэм мемориальнэ пхъэмбгъу ралулыгъ. Урам горэм ыцӀэ фаусыгъ. Аскэрбийрэ ишхъэгъусэрэ якӀалэу Ибрахымэ Краснодар дэт политехническэ институтыр къыухыгъэу инженер псэолъэшлэу Шъачэ лоф щешлэ.

АнахыкӀэу Сэфэрбий исэнэхъаткӀэ кӀэлэгъэгъагъ, КъунчыкӀохъэблэ гурыт еджапӀэм химиемкӀэ щыригъаджэщтыгъэх, директорым игуадзэу илъэсыбэрэ лоф ышлагъ. Анахъ лъытэныгъэ ин зыфашыштыгъэ кӀэлэгъэгъаджэмэ ащыщыгъ. Сэфэрбийрэ ишхъэгъусэу Раерэ зы кьорэ пхъуищырэ аплугъэх, рагъэджагъэх, апшъэрэ гъэсэнэгъыи арагъэгъотыгъ. Апхъоу Зарэ врач, Мыекъуапэ лоф щешлэ, акъоу Налбый мэкъу-мэщ институтыр Краснодар къыщиухыгъ, лоф ешлэ.

Аскэрбий Сэфэрбий щылэжхэп, Тхэм джэнэт лъапӀэр къарет, лоф зыдашлагъэхэм, рагъэджагъэхэм, яныбджэгъухэм шӀукӀэ, дахэкӀэ ягугъу ашлы, ащыгъупшэхэрэп.

Нурбый бжъэдыгъу диалектым нэмыкӀэу адыгабзэм идиалектхэр зэкӀэ дэгъоу ешлэх, адыгабзэми жэрыло творчествэми хэшлыкӀ дэгъу афырил, куоу зэришлэхэрэр итхыгъэхэм уяджэ зыхъукӀэ къыбгъурэло, ар ригъэджагъэхэми илофшлэгъухэми ягуапэу хагъэунэфыкӀы, зыдэгъушылэрэм шхъэкӀафэ фырил, ыгу ещэфы, акъылэгъу фэхъу. Ригъэджэрэ студентхэм сэмэркъэу адишыныр икӀас, гукӀэгъу хэлъэу адзекӀо, икӀалэхэм афэдэу афыщыт, ащ пае ищыкӀэгъэ шхъэкӀафи лъытэныгъыи къыфашы, ицӀыфыгъэ дахи хагъэунэфыкӀы, агъэлъапӀэ, нахыжъ-нахыкӀэ зэфыщытыкӀэ дахэр къыдызэрахъэзэ къыпэгъокӀых.

Нурбый цыфыгъэшхорэ лэдэбинрэ зыхэлъ цыф шынкӀ, зышлошыжырэмэ афэдахэп, гукӀэгъу хэлъ, лэпылэгъу зыщыкӀагъэм нэгъуишхыгъэу пэгъокӀы, ишлуагъэ зэрэригъэкӀын ылъэкӀыштымкӀэ ихъау илахэп. Шэн теубытэгъэ-пытагъэ зэрэхэлым, илофшлэн хэшлыкӀышхо зэрэфырилэм, ыӀорэмрэ ышлэрэмрэ зэрэзэтемыкӀыхэрэм, нэмыкӀ лофыгъо зэфэшхъафхэм язэшлохынкӀэ акъыл чӀэпхыгъэ хэлъэу зэрэхэлажыэрэм, иеплъыкӀэхэр щысэшлӀухэмкӀэ къыгъэшпыпкъэжыызэ, пхыригъэкӀынхэ зэрилъэкӀырым пае, илофшлэгъухэм ямызакъоу, зышлэрэ пстэуми лъэшэу агъэлъапӀэ, осэ ин зилэ мыщ фэдэ гушылэ лъэшхэри къыфагъэшъуашэ:

Светлана Башиева. «...БзэшлэныгъэмкӀэ кафедрэм икӀэлэгъэгъаджэу, ипащэу, тарихыым-

рэ филологиемрэкӀэ факультетым идекан игуадзэу, научнэ лофшлэгъэ пшлы пчъагъэ зилэу, студентхэм лъытэныгъэ ин зыфашырэ цыф ар. ШӀу дэдэ альэгъурэ кӀэлэгъэгъаджэу ыкӀи лектор гъэшлэгъонэу, ицӀыфыгъэкӀэ зыпшъэ уклон умылӀэ-кӀышт кӀэлэгъэгъаджэ анахыжъхэу Къэбэртэе-Бэлъэкъар университетым лоф щызышлэхэрэм ИуаныкӀо Нурбый ащыщ».

Ирина Балова, урысыбзэмрэ бзэшлэныгъэмрэкӀэ кафедрэм ипрофессор, филологии шлэныгъэхэмкӀэ доктор. «...ЗыщыцӀыкӀэгъэ уахътэм, чыплэм гукӀэгъу зыхэлъ гушылэ фабэрэ лэпылэгъурэ озыгъэгъотын, укӀэзыухъумэн зылъэкӀышт, лыгъэ шыпкӀэ зыхэлъ цыф пытэу щыт. ШхъэкӀафэ зыфэшпыпхъэу, цыфыгъэ ин зыхэбгъотэн плъэкӀышт шыпкӀэ ИуаныкӀо Нурбый».

Людмила Будаева, педагогикэ шлэныгъэхэмкӀэ кандидат, доцент. «...Ащ фэдэ цыфхэм угу къалэты, уагъэгъушхо. Ащ фэдэ цыфым уищылэныгъэ гъогу ушылӀукӀэныр насыпыгъэшху».

ГутӀэ Адам. «...Адыгэ зэхэтыкӀэ хабзэм иншанэхэми, жэрыло народнэ творчествэми, адыгэ лъэпкъым имузыкальнэ культури хэшлыкӀышхо зэрафырилэр нэбгырэ зауламэ Нурбый ахэтэу, зэдатыгъэ томиплӀ хъурэ тхылъэу «Народные песни и инструментальные наигрыши адыгов» зыфилорэм нэрылӀэгъоу къыщигъэлъэгъуагъ».

ИуаныкӀо Нурбый илъэсыбэрэ лоф зидишлэгъэ тхыгъэхэр къыздигъэхъэгъэ тхылъэу «ХэшыпыкӀыгъэ лофшлагъэхэр» зыфилорэр 2015-рэ илъэсым Налшык къыщыдэкӀыгъ. Тхылым игъэхъазырынэ икылдэгъэкӀынрэ илъэсищ ахыгъ, ащ Нурбый ишыпкӀэу лоф зэрэдишлагъэр къегъэлъагъо.

Тхылым инаучнэ редакторы филологии шлэныгъэхэмкӀэ докторэу Б.Ч. Бижоевыр ары. Рецензентхэр — Быжэ З.Х., филологии шлэныгъэхэмкӀэ доктор; Къэрдан М.Л., филологии шлэныгъэхэмкӀэ кандидат.

Тхылым къыдэхъагъэх илъэс пчъагъэм лоф зидишлэгъэ, зехыфыгъэ цыфыцӀэхэр, чыплэцӀэхэр, псыхъуацӀэхэр, пкыгъо зэфэшхъафхэм ацӀэхэр пчъагъэмкӀэ гушылэ тӀокӀышым къехъоу, библиографиер, узыгъэгъозэрэ библиографическэ тхыгъэр, лоф зыдишлэгъэ темэу «Глагольные устойчивые словосочетания в адыгейском языке» зыфилорэр, ар ыгъэхъазырэ зэхъум лоф зыдишлэгъэ литературэр ыкӀи Нурбый фэгъэхыгъэ гушылэхэу, илофшлэгъумэ къыфатхыгъэмэ ащыщхэр.

Нурбый итхылъэу «ХэшыпыкӀыгъэ лофшлагъэхэр» зыфилорэр адыгэ бзэшлэныгъэмкӀэ мэхъанэшхо зилэ, ар лъэшэу къэзыгъэбаигъэ тхылъэу плъытэн плъэкӀышт, ащ тефэрэ чыплэр хъарзынэщым шиубытынымкӀэ илахышӀу хильхъагъ. Адыгэ тарихыми, культурэми, нэмыкӀхэми гъэхъэгъэшлӀухэр ашлызэ ыпӀэкӀэ лъыкӀотэнхэмкӀэ мы тхылым къыщицӀэтырэ лофыгъохэмрэ, ахэм язэхэфын лофышхоу аришыллагъэмрэ яшлэгъэ ин къэкӀошт.

Нарт эпосым илъэхъан щылэгъэхэ цыфыцӀэхэмрэ гушылэу нарт зыфилорэмрэ якъежъэплэ-къэхъукӀэ, нартхэм ящыгъын шуауэхэм ащыщхэр, ащ ащадгъэфедэщтыгъэ пкыгъо зэфэшхъафхэр, нэмыкӀхэри адыгэхэм пытэу зэряпхыгъэр пшлӀош ыгъэхъоу, акъыл чӀэпхыгъэ хэлъэу къызэхэфы, къегъэлъагъо. УемыхъырэхышӀонэм пае ар щысэхэмкӀэ, бгъу пстэумкӀи къекӀуалӀэмэ зехыфызэ, къызтегушылэрэр къегъэшпыпкъэжыи, зехыфыгъэ гушылэ пӀпчъ ыужкӀэ ыгъэфедэгъэ, лоф зыдишлэгъэ тхылъхэр, литературэр къетыжыи.

Гушылэхэу мы тхылым щы-

зехыфыгъэмэ анахыбэмкӀэ мыр апэрэ зэхэфын лофшлагъэу щыт. Адыгабзэм идиалектхэр, тарихыи, жэрыло творчествэр Нурбый дэгъу дэдэу зэришлэхэрэм къыхэкӀыкӀэ инаучнэ лофшлагъэхэр куоу тхыгъэх, уагъэгъупшысэ. Адыгабзэм лоф рызышлэхэу, дэлажъэхэрэм ямызакъоу ащ илофыгъо мыпсынӀэхэм агъэгумэкӀырэ пстэуми къашхъапэщт.

Тхылым инаучнэ редакторэу, филологии шлэныгъэхэмкӀэ докторэу Б.Ч. Бижоевым ипӀэублэ гушылэ къызэрэщыцӀорэмкӀэ, адыгабзэм бэшлагъэу сагъэфедэу, ащ чыплӀэшхо щызыубытырэ гушылэхэм якъэхъукӀэкӀэ авторым ишлӀошхэр, иеплъыкӀэхэр теубытэгъэ-пытагъэ хэлъэу къегъэлъагъох. Узэмызэгъын е умыштэн умылӀэкӀышт щысэхэмкӀэ къыгъэшпыпкъэжъхэзэ, лэдэбрэ культурэшхорэ хэлъхэу иеплъыкӀэхэр къырелотыкӀых, ахэм уащегъэгъушэ.

«...Тхылым лоф дишлэ зэхъум, ащ къыщицӀэтыгъэ упчӀэхэм, лофыгъохэм яхыплэгъэ нэмыкӀ тхылъхэу ыгъэфедэгъэр бэ мэхъу. Ахэм нэлэусэ зызафэшлым ыуж ары ежъ Нурбый иеплъыкӀэхэр къыгъэлъэгъонхэу зырихъухагъэр ыкӀи зыфежыагъэр» — ело Бижоев Борисэ.

Тхылыр тарихыи, этнологием, культурологием лоф ащызышлэхэрэми къашхъапэщт, нэмыкӀ тхылъеджэ пстэуми ашлогъэшлэгъонышт.

Ахэр зэкӀэ къыдэтлътэзэ, Нурбый джыри мыщ фэдэ тхылышлӀухэмкӀэ тигъэгъушлӀон зэрилъэкӀыштым, ар къызэрэдэхъуштымкӀэ тидыхъэ зэрэтелпыр къатӀо тшлоигъу. Ащ пае ищыкӀэгъэ псауныгъэ пытэм, цыф кӀуачӀэм, лъэкӀым ащымыкӀэнэу, ыгукӀэ къыдэхъумэ шлоигъоу рихъухъэгъэ пстэури ищылэныгъэ щыпхыригъэкӀынымкӀэ амалышлӀухэу лӀкӀэлъхэм арыгуагъэзэ, ахэр нэфапӀэ къышлынхэу фэтэлэ.

ХЪАУДЭКЪО Шыхамыз.

ИСКУССТВЭР — ТИБАИНЫГЪ

«Ислъамыем» илъэгаплэхэр

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо орэдыло-къэшъокло ансамблэу «Ислъамыем» ипчыхъэзэхъэ тыгъуасэ филармонием шыкыуагъ. Ащ фэгъэхыгъэ зэлыкэу республикэ гъэзетхэм яунэ шызэхашагъэр Адыгеим културэмкIэ иминистрэу Къулэ Мыхъамэт пэублэ гушыбэкIэ къызIуихыгъ.

«Ислъамыем» Урысыем и Правительствэ ишлұхъафтын къыфагъэшъошагъ. Търкуем, Израиль, Польшэм, Италием, Сирием, Иорданием, Англием, Урысыем икъалэхэм концертхэр къащитыгъэх. Олимпиадэ джэгунхэу Лондон, Шъачэ ащыкыуагъэхэм якультурнэ Iофтхъабзэхэм ахэлэжъагъ. «Ислъамыер» дунаим шыцIэрыл, Адыгэ Республикэм щытхъур къыфехы.

Художественнэ пашэу, Урысыем, Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэцъе-Шэрджэсым янароднэ артистэу, композиторэу Нэхэе Аслъан пэсэрэ адыгэ орэдхэм псэ къапигъэкIэжъызэ, лъэпкъ искусствэм хэхъоныгъэу ригъэшIырэм културэмкIэ министрэм игуадзэу ШъэуапцIэкIэ Аминэт иеплукIэхэр къыриIоллагъэх. «Ислъамыем» фэдэ творческэ куп дунаим темытэу А. ШъэуапцIэкIэм ылытагъ. Щылэх ансамблэхэр орэди къалоу, къашъохэу. «Ислъамыер» ащ фэдэ купхэм зэратегырэ фольклорым къыхихызэ, музыкальнэ произведение инхэр цыфхэм альпигъэлэсын зэрипэкIырэ ары.

Иорданием «Ислъамыер» Аминэт ансамблэм игъусагъ, артистхэм искусствэм IэпIэсэныгъэу къыщагъэлъэгъуагъэм шыгуаз.

Творчествэм «Ислъамыер» зэрэпылым, произведениехэр орэдылохэм къызэралохэрэм, музыкантхэм яшIэныгъэ хагъэхъонмкIэ композиторэу А. Нэхайр артистхэм ателытагъэу зэрэусэрэм, нэмыкIхэм къатегушылагъэх.

Орэдылохэу Хъокло Сусанэрэ АгыржъэнэкIэ Саныетрэ журналистхэм яупчIэхэм джэуап зэгъэкIугъэхэр къаратыжыгъэх. Кадрэхэм ягъэхъазырын, «Ислъамыем» иконцертхэм язэхэщэн, фэшъхъафхэм атегушылагъэх. Хъокло Сусанэ «Гоцэгъгъым игъыбзэ», рапсодиеу «Хъагъэуджым изэфакло» иеплукIэхэр къариллагъ. Композиторэу Нэхэе Аслъан джыри произведе-

ниеу икъэлэмыпэ къычIэкIыштхэр ирепертуар хигъахъэхэ шIоигъу.

Зиушъомбгъуным фэхъазыр

«Ислъамыер» зы чыплэ итырэ ансамблэхэм ащыщэп, кIэм лъэхъу. Ижырэ орэдхэр, музыкальнэ произведениехэр зэгъафэгъэхэу цыфхэм альегъэлэсых. Ащ даклоу, Адыгеим икомпозиторхэу Тхъабысымэ Умар, Натхэо Джанхъот, АндзэрэкIэ Чеслав, Сихъу Рэмэзан, ГъонэжыкIэ Аскэр, нэмыкIхэм аусыгъэхэр къылощтых. Ансамблэм зиушъомбгъушт, орэдылохэм япчъагъэ хагъэхъошт. Ащ М. Къулэмрэ А. Нэхаймрэ къытегушылагъэх.

Илъэс 25-рэ «Ислъамыер» зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ концертэу тыгъуасэ республикэм и Къэра-

лыгъо филармоние шыкыуагъэм Темыр Кавказым, Къыблэ шъолъырым, IэкIыб хэгъэгъухэм къарыкыгъэхэр еплыгъэх. Ансамблэм фильмэу тырахырэм ЕрэкIэ Бишер Iоф дешIэ. Ащ зэхэхэм къызэрэщылауагъэу, лъэпкъ искусствэм ибаиныгъэ цыфхэм нахышIоу альпигъэлэсыгъэнымкIэ амалышIухэр щылэх.

Зэфэхысыжы концертър Адыгэ Республикэм ия 25-рэ илъэси фэгъэхыгъагъ. Ти ЛIышъхъэу ТхъакIушынэ Аслъан, Правительствэмрэ Парламентымрэ «Ислъамыем» Iэпылэгъу къызэрэфэхъухэрэм А. Нэхайр къытегушылагъ. Лъэпкъ искусствэр нахъ лъагэу Iэтыгъэным тапэкIи пылбъшт.

«Ислъамыер» тэгъэлаплэ, щытхъоу къыхырэм республикэм ыцIэ лъагэу дунаим щелэты.

Сурэтым итхэр: **пресс-зэлыкIэм хэлэжъагъэхэр.**

Зэхъышагъэр ыкIи къыдзэыгъэкIырэ:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащысэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыIэр: 385000,

къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр:

52-16-79, редактор шъхъалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжы зыхырэ секретары: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэlorышIапл, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 5063

Индексхэр 52161 52162

Зак. 183

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхъалэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхъалэм иапэрэ гуадзэр

МэщIэкIэ Саид

ПшъэдэкIыжы зыхырэ секретары ЖакIэмыкIэ Аминэт

АТЛЕТИКЭ ОНТЭГЪУР

Инэм ибатыр

Европэм атикэ онтэгъумкIэ изэнэкъокъу Норвегием шыкыуагъ. ПсэупIэу Инэм шагъэсэгъэ Родион Бочковым рывокым дышъэ медалыр къыщыхыгъ.

Адыгеим ибатыр кг 105-рэ къэзыщэчырэмэ якуп хэтыгъ. ШыкIэу рывокым иIэпIэсэныгъэ зыщэушэтым кг 182-рэ къылэтыгъ, дышъэ медалыр къыфагъэшъошагъ. Толчокым кг 216-рэ къыщылэтыгъ. ТIоштэгъур зызэфэхысыжым, яплIэнэрэ чыплэр Р. Бочковым къыдихыгъ.

Инэм щаплугъэ батыртрениер-кIэлэегъаджэу, спортымкIэ дунэе класс зилэ мастерэу Роман Козаковым егъасэ.

ФУТБОЛ. ЯТIОНЭРЭ КУПЫР

Къыхыгъэми, тыщытхъурэп

«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — «Астрахань» Астрахань — 2:0. Мэлыльфэгъум и 18-м Мыекъуапэ шыздешIагъэх. Зезышагъэхэр: П. Кукулян, В. Бочков — Шъачэ, А. Шрамко — Шытхъал.

«Зэкъошныгъ»: Шэуджэн, Абазэ, Мыекъо Мурат, Поликутин, Ахмедханов, Туаев, Датхъужэ (Мэшыкъу, 46), Къэжъар (Маренич, 82), Джамилов, Кавтарадзе (Быдэ, 85), Делэкъу (Такъый, 58). Къэлапчъэм Iэгуаор дэзыдзагъэхэр: Къэжъар — 14, Делэкъу — 57.

«Зэкъошныгъэр» бэрэ ыпэкIэ илыштыгъ. НэбгыритIумэ алэкIэ-кIи, метрэ 17 фэдиэкIэ къэлапчъэм пэчыжъэу Къэжъарэ Назир хъагъэм Iэгуаор ридзагъ. Ризван Ахмедхановыр джабгъу лъэныкъомкIэ ухъумакохэм къащыпхырыкыгъ. Къэлапчъэм пэблагъэу Iэгуаор ащ къызетым, ДелэкIэ Аскэр псынIкIэу хэкIыплэшIу къы-

гъотыгъ, хъагъэм шъхъэкIэ Iэгуаор ридзагъ, пчъагъэр 2:0 хъугъэ.

Тикъэлэпчъэлутэу Б. Шэуджэным IофшIэныбэ илагъэп, хъагъэм Iэгуаор рагъэфэнэу командитIуми амалышIухэр ялагъэх.

Пресс-зэлыкIэр

«Астрахань» итрениер шъхъалэу Сергей Гуньком къызэрилуагъэу, командэр икIэрыкIэу заугоижыгъэр мазэ хъугъэп, ешIэгъухэм афэхъазырэп. ХъакIэхэр дэу ешIагъэхэу ылытагъ. «Зэкъошныгъэм» итрениер шъхъалэу Чэгъэду Биберт къыхигъэщыгъэр тифутболистхэм нахыбэкIэ зэращыгугъырэр ары.

«Зэкъошныгъэм» изичэзыу ешIэгъу мэлыльфэгъум и 25-м Краснодар шыкIошт.

Сурэтым итыр: **ДелэкIэ Аскэр «Астрахань» икъэлапчъэ Iэгуаор дедзэ.**

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТIЫЛЬ Нурбий.